

**“AMEA YÜKSƏK TEKNOLOGİYALAR PARKI ” Məhdud
Məsuliyyətli Cəmiyyəti İlkin Maliyyə hesabatları
31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatan illər üzrə
Müstəqil Auditorun Hesabatı ilə birlikdə**

**İLKİN MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI
RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ**

Mündəricat

İlkin maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təsdiq edilməsi ilə bağlı rəhbərliyin məsuliyyətinin bəyani

Müstəqil Auditorun Hesabatı

İlkin Maliyyə Hesabatları

İlkin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	1
İlkin mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat.....	2
İlkin kapitalda döyişikliklər haqqında hesabat	3
İlkin pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	4

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

1. Cəmiyyətin əsas fəaliyyəti	5
2. Əməliyyat mühiti	5
3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri	6
4. Uçot siyasetinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr.....	16
5. Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhlərin tətbiqi.....	18
6. Mal-material ehtiyatları.....	22
7. Ticarət və digər debitör borcları.....	22
8. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	22
9. Digər cari aktivlər	22
10. Ticarət və kreditor borcları.....	22
11. Gəlirlər	23
12. Əsas vəsaitlər	23
13. Ümumi və inzibati xərclər.....	24
14. Əlaqəli tərəflər ilə əməliyyatlar.....	26
15. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi.....	30
16. Hesab dövründən sonrakı hadisələr	31

**İLKİN MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI
RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ**

Aşağıdakı bəyanat, müstəqil auditorun hesabatının 1-ci səhifəsində göstərilmiş auditorun rəyində olan vəzifələr haqqında müddəalarla birgə oxunmalıdır və “AMEA YÜKSƏK TEKNOLOGİYALAR PARKI” MMC-nin (bundan sonra “Cəmiyyət”) ilkin maliyyə hesabatları ilə əlaqədar rəhbərlik və müstəqil auditor arasında müvafiq vəzifə bölgüsünü əks etdirmək məqsədi daşıyır.

Cəmiyyətin 31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə ilkin maliyyə vəziyyətini, həmin ildə başa çatmış il üzrə əməliyyat nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişiklikləri Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) müvafiq qaydada əks etdirən ilkin maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə rəhbərlik məsuliyyət daşıyır.

İlkin maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərlik:

- Müvafiq mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və uyğun olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsədə uyğun qərarların və təxminlərin qəbul edilməsi;
- Hər hansı əhəmiyyətli kənarlaşmaların açıqlanması və ilkin maliyyə hesabatlarında izah edilməsi şərti ilə MHBS-nin tələblərinə riayət olunması və;
- Əgər yaxın gələcəkdə, Cəmiyyətin normal şərtlər altında fəaliyətini davam etdirəcəyi güman edilirsə, hesabat tarixinə ilkin maliyyə hesabatlarının fəaliyətin davamlılığı prinsipi əsasında hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərlik həmçinin:

- Cəmiyyət daxilində səmərəli və yüksək səviyyəli daxili nəzarət sisteminin təşkili, tətbiqi və qorunması;
- Cəmiyyətin ilkin maliyyə hesabatlarının MHBS-a uyğun olaraq hazırlanması və ilkin maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat uçotu sisteminin təşkil olunması;
- Mühasibat uçotunun Cəmiyyətin fəaliyət göstərdiyi ölkədə qəbul edilmiş qanunvericilik və mühasibat uçotu standartlarına müvafiq qaydada aparılması;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Cəmiyyətin aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması və;
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanuna uyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması üçün məsuliyyət daşıyır.

31 dekabr 2021-cu il tarixində bitən il üzrə ilkin maliyyə hesabatları Cəmiyyətin rəhbərliyi tərəfindən 06 iyun 2022-ci ildə təsdiq edilmişdir.

Baş Direktor

Maliyyə meneceri

"AMEA YÜKSƏK TEKNOLOGİYALAR PARKI" MMC -nin rəhbərliyinə və Cəmiyyətin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərə Müstəqil Auditorun Hesabatı

Rəy

Biz "AMEA YÜKSƏK TEKNOLOGİYALAR PARKI" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin 31 dekabr 2021-ci il tarixinə təqdim edilən ilkin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə başa çatan il üzrə ilkin mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlirlər, ilkin kapitalda dəyişikliklər və ilkin pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, eləcə də əsas uçot siyasetinin və digər izahedici məlumatların xülasəsindən ibarət olan ilkin maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Bizim rəyimizcə, hazırkı ilkin maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2021 il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

Rəyin bildirilməsi üçün əsas

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparmışiq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyət rəyimizin "*Ilkin maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti*" bölməsində əks etdirilir. Biz Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının dərc etdiyi Peşəkar Mühasiblərin Etika Məcəlləsinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı olmadan müstəqil şəkildə fəaliyyət göstəririk.

İzahedici paraqraf

Rəyimizdə şərt bildirmədən biz diqqəti MHBS-ə uyğun yekun maliyyə hesabatlarına çevrilənə qədər ilkin maliyyə hesabatlarında düzəlişlərin aparılı bilməsinin səbəblərini izah edən ilkin maliyyə hesabatlarına dair 3-cü Qeydə cəlb edirik. Bundan əlavə, diqqətinizi bu fakta cəlb edirik ki, MHBS-ə uyğun olaraq, yalnız müqayisəli maliyyə məlumatı və izahlı qeydlər daxil olmaqla ilkin maliyyə hesabatlarının tam toplusu Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinin, əməliyyatlarının nəticələrinin və pul vəsaitlərinin hərəkətinin MHBS əsasında düzgün əks etdirilməsini təmin edə bilər.

Ilkin maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və Cəmiyyətin idarəedilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik hazırkı ilkin maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, eləcə də firıldaqçılıq və yaxud sahv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli təhriflər olmayan ilkin maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin zoruri hesab etdiyi daxili nəzarət sistemini görə məsuliyyət daşıyır.

Ilkin maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik, Cəmiyyəti ləğv etmək və ya onun fəaliyyətini dayandırmaq istəyi yaxud bundan başqa hər hansı digər real alternativi olmadığı hallar istisna olmaqla, Cəmiyyətin öz fəaliyyətini fasıləsiz davam etdirmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, uyğun olduqda fəaliyyətin fasıləsizliyi ilə bağlı məlumatların açıqlanması və fəaliyyətin fasıləsizliyi prinsipinə əsasən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Cəmiyyətin idarəedilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Cəmiyyətin ilkin maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyırlar.

İlkin maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq ilkin maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə dair kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə əks etdirən auditor hesabatının hazırlanmasından ibarətdir. Kifayət qədər əminlik dedikdə yüksək əminlik səviyyəsi nəzərdə tutulur. Lakin belə əminlik səviyyəsi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun auditin aparılması zamanı bütün əhəmiyyətli təhriflərin aşkar olunacağına zəmanət vermir. Fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yarana biləcək təhriflər o halda əhəmiyyətli hesab edilir ki, onlar ayrı-ayrılıqlıda və ya bütövlükdə ilkin maliyyə hesabatları əsasında istifadəçilərin qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarla təsir göstərə bilsin.

Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparılmış audit çərçivəsində biz auditin aparıldığı bütün müddət ərzində peşəkar mülahizələr irəli sürür və peşəkar skeptisizmi saxlayırıq. Bundan əlavə biz:

- ▶ Saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq ilkin maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərini müəyyən edir və qiymətləndirir, bu risklər qarşı audit prosedurları işləyib hazırlayırlar və tətbiq edir; rəyimizin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edən audit sübutu əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski səhv nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən yüksəkdir. Belə ki, fırıldaqçılıq gizli sövdələşmə, saxtakarlıq, məlumatların bilərkdən göstərilməməsi, təhrif edilmiş şəkildə təqdim edilməsi və ya daxili nəzarət sistemində sui-istifadə hallarını nəzərdə tutur.
- ▶ Cəmiyyətin daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun audit prosedurlarının işləniləb hazırlanması məqsədilə audit üçün əhəmiyyətli olan daxili nəzarət sistemi üzrə məlumat əldə edirik.
- ▶ Tətbiq edilən uçot siyasetlərinin uyğunluğunu, uçot təxminlərinin və rəhbərlik tərəfindən hazırlanmış müvafiq açıqlamaların əsaslı olduğunu qiymətləndiririk.
- ▶ Fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı rəhbərliyin mülahizələrinin uyğunluğu və əldə edilmiş audit sübutlarına əsasən Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyəti ilə bağlı əhəmiyyətli dərəcədə şübhə yarada biləcək hadisə və şərait üzrə qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair fikir bildiririk. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu barədə nəticəyə gəldikdə, biz auditor rəyimizdə diqqəti ilkin maliyyə hesabatlarındakı müvafiq açıqlamalara cəlb etməli, belə açıqlamalar yetərli olmadıqda, rəyimizi dəyişdirməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatının tarixinədək əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanır. Lakin gələcək hadisə və şəraitlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətini dayandırmışına səbəb ola bilər.
- ▶ İlkin maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, o cümlədən açıqlamaları və ilkin maliyyə hesabatlarında mövcud əməliyyatlar və hadisələrin düzgün təqdim edilməsini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı, planlaşdırılan audit prosedurlarının həcmi və vaxtı, əhəmiyyətli audit nəticələri, eləcə də audit prosesində müəyyən etdiyimiz daxili nəzarət sistemindəki əhəmiyyətli çatışmazlıqlar barədə məlumat təqdim edirik.

06 iyun 2022-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

İlkin mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat

(Məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Aktivlər		
Uzunmüddətli aktivlər		
Ösas vəsaitlər	766,948	677,144
Qeyri maddi aktivlər	4,392	4,880
Cəmi uzunmüddətli aktivlər	771,340	682,024
Cari aktivlər		
Mal-material ehtiyatları	694,065	694,116
Sair Ehtiyatlar	12,521	-
Kapitallaşma üçün Aktivler	23,600	0
Ticarət və digər debitor borcları	103,826	77,643
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	517,262	20,755
Digər aktivlər	424,052	541,564
Cəmi cari aktivlər	1,775,326	1,334,078
Cəmi aktivlər	2,546,666	2,016,102
Kapital və öhdəliklər		
Kapital		
Nizamnamə kapitalı	35,000	35,000
Hesabat dövrünün xalis mənfəəti	-	-
Kapital ehtiyatları	1,718,571	1,681,740
Cəmi kapital	1,753,571	1,716,740
Öhdəliklər		
Cari öhdəliklər		
Alınmış Avanslar	500,000	4,527
Ticarət və digər kreditor borcları	191,029	-
Dövlət bütçesinə vergi öhdəlikləri	80,750	-
Digər öhdəliklər	21,316	294,835
Cəmi cari öhdəliklər	793,095	299,362
Cəmi kapital və öhdəliklər	2,546,666	2,016,102

06 iyun 2022-ci il tarixində Cəmiyyətin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Baş Direktor

Maliyyə meneceri

İlkin mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat

(Məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	31 dekabr 2021-cu il tarixində başa çatan il
Gəlirlər	
Maya dəyəri	706,963 (-)
Ümumi mənfəət	706,963
Ümumi və inzibati xərclər	(659,697)
Vergidən əvvəlki mənfəət (zərər)	47,266
Mənfəət hesabına kompensasiya edilən keçmiş illərin zərəri	-
Mənfəət vergisi xərci	(-)
İl üzrə xalis mənfəət (zərər)	47,266
İl üzrə mənfəət və cəmi məcmu gəlir	47,266

06 iyun 2022-ci il tarixində Cəmiyyətin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Baş Direktor

Maliyyə meneceri

İlkin kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat*(Məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	Kapital	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi kapital
31 dekabr 2020-ci il tarixinə	1,681,740	35,000		1,716,740
İl üzrə mənfəət və cəmi məcmu gəlir	116,443	-	47,266	163,709
Sair ümumi gəlir/(xərc)	(79,612)		(47,266)	(126,878)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	1,718,571	35,000	-	1,753,571

06 iyun 2021-ci il tarixində Cəmiyyətin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Baş Direktor

Maliyyə meneceri

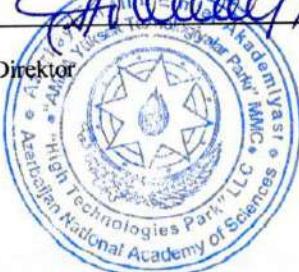
İlkin pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatan il
Əməliyyat fəaliyyəti	
Vergidən əvvəlki mənfəət (vəya zərər)	47,266
Vergidən əvvəl mənfəəti xalis pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə üzləşdirmək məqsədilə aparılmış qeyri-nağd düzolişlər:	
Əsas vəsaitlərin köhnəlməsi	41,471
Dövriyyə vəsaitlərində dəyişikliklər	
Mal-material ehtiyatlarında azalma	51
Sair ehtiyatlar artum	(12,521)
Ticarət və digər debitor borclarında artma	(26,183)
Digər cari aktivlərdə azalma	117,512
Alınmış Avanslar artım	495,473
Vergi öhdəlikləri artım	80,750
Ticarət və digər kreditor borclarında artma	191,029
Digər cari öhdəliklərdə artma	-273,520
Mənfəət vergisi xərci	(-)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə istifadə edilən xalis pul vəsaitləri	661,328
İnvestisiya fəaliyyəti	
Əsas vəsaitlərin alınması	(130,787)
Kapitallaşdırma üçün Aktivlər	(23,600)
İnvestisiya fəaliyyətində istifadə edilən xalis pul vəsaitləri	(154,387)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti	
Dividend	
Sair ümumi gəlir/(xərc)	(10,434)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə istifadə edilən xalis pul vəsaitləri	(10,434)
<i>Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri üzrə məzənnə fərqiinin təsiri</i>	
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis artma	496,507
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri – ilin əvvəlinə	20,755
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri – ilin sonuna	517,262

06 iyun 2021-ci il tarixində Cəmiyyətin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Baş Direktor

Maliyyə meneceri

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

1. Cəmiyyətin əsas fəaliyyəti

"AMEA YÜKSƏK TEKNOLOGİYALAR PARKI" MMC (bundan sonra – "Cəmiyyət") Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq 06 Mart 2017-ci il tarixində 2004248461 qeydiyyat nömrəsi ilə qeydiyyata alınmış və Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi aktlarına uyğun olaraq yaradılmışdır.

Cəmiyyət aşağıdakı fəaliyyətlərlə məşğuldur:

- 71112 – Layihə işləri (Əsas fəaliyyət)

Cəmiyyətin hüquqi ünvani

Cəmiyyətin hüquqi ünvani: AZ1149, BAKI ŞƏHƏRİ XƏTAİ RAYONU, KÜÇƏ 622, ev 9

2. Əməliyyat mühiti

Azərbaycan Respublikası neft ixrac edən bir ölkə kimi və neftin dövlət bütçesinin həcmi, eləcə də dəyəri etibarı ilə əsas paya sahib olduğu üçün Azərbaycan iqtisadiyyatı neftin dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə aslıdır. Bu səbəbdən sözügedən sahənin qiymətlərinə yaranan fərqlər iqtisadiyyat üzərində böyük təsira malikdir və neftin dəyərindəki keşkin dəyişikliklər valyuta dəyərdəndilmişsi, iqtisadiyyat və sənaye sahələrinin inkişafında ləngimələr, həmçinin pul vəsaitlərinin dövriyyəsində yaranan qeyri-sabitlik kimi bu və ya digər makro-iqtisadi faktorların mövcudluğuna gətirib çıxarır.

2014-cü ilin iyun ayının ortalarından etibarən neftin qiymətində qəfil enmə müşahidə olunmağa başlamışdır və bu birbaşa neft istehsal edən ölkələrə, eləcə də Azərbaycana öz təsirini göstərdi. Qeyd olunan hadisələr də öz növbəsində neft sahəsindəki gəlirlərin və dolayısı ilə illik bütçə gəlirlərinin azalması, neft istehsalatının aşağı enməsi və bu sahədə aparılan əməliyyatların dayandırılması ilə nəticələndi.

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı beynəlxalq valyuta bazarında rəqabət qabiliyyətini qoruyub saxlamaq məqsədilə, valyuta siyasetini dəyişərək 21 fevral 2015-ci il tarixli mətbuat bəyanatı ilə Azərbaycan manatının dəyərinin ABŞ dollarına nisbətdə 34 % və 21 dekabr 2015-ci il tarixli mətbuat bəyanatı ilə 48 % endirilməsi haqqında qərarını açıqlamışdır. Manatın ABŞ dollarına münasibətdə tədricən dəyərdən düşməsi 2016-ci il ərzində davam etmiş və bütövlükdə il üzrə təxminən 23%-ə bərabər olmuşdur.

2017-ci ilin 12 yanvar tarixindən, Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı üzən məzənnə sisteminə sərbəst keçid imkanı üçün kommersiya banklarına tətbiq etdiyi 4% məzənnə dəhlizini ləğv etmişdir

Neft qiymətlərində dəyişmələr neft və enerji sektorunun maliyyə və likvidlik mövqelərinə əhəmiyyətli dərəcədə təsirini göstərir, bu isə öz növbəsində həmin sahələrə kreditlərin ayrılmışındakı çətinliklərə, həmçinin mövcud borcların ödənilmə qabiliyyətinin aşağı enməsinə gətirib çıxara bilər. Müəssisələrin əməliyyat şəraitinin zəifləməsi rəhbərliyin pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı proqnozlara, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi üzrə qiymətləndirmə proseslərinə mənfi təsirini göstərməsi də ehtimal olunur. Mümkün əldə edilə bilən məlumatlar əsasında rəhbərlik dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirmələrində gələcək dövrün pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı yenilənmiş təxminlərdən istifadə etmişdir.

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Əməliyyat mühiti (davamı)

Makro-iqtisadi amillərin gözlənilən dəyişiklikləri səbəbindən rəhbərlik bu dəyişikliklərin Cəmiyyətin əməliyyatları üzərində təsirini dəqiq qiymətləndirmək və yarana biləcək nəticələrlə bağlı hər hansı bir ölçü götürmək iqtidarında deyil. Rəhbərlik, mövcud şəraitdə Cəmiyyətin fəaliyyətinin davamlılığını və inkişafını təmin etmək üçün bütün lazımi tədbirlərin görüldüyüünü hesab edir.

Ölkədə sahibkarlığın inkişafı, biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması məqsədilə 2018-ci ildə vergi qanunvericiliyinə bir neçə istiqamətdə çox mühüm dəyişikliklər layihəsi hazırlanmış və qanun layihəsi Milli Məclis tərəfindən qəbul edilmişdir. Bunlar sahibkarlığın dəstəklənməsi, vergidən yayınmanın və “kölgə iqtisadiyyatı”nın miqyasının azaldılması, vergitutma bazasının genişləndirilməsi, vergi inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi, mövcud və yeni veriləcək vergi güzəştlərinin səmərəliliyinin yüksəldilməsi kimi istiqamətləri əhatə edir.

Vergi qanunvericiliyinə edilmiş ən mühüm dəyişiklik kimi qeyri-neft sektorunun özəl bölməsində çalışan vətəndaşların əməkhaqlarından tutulan vergilər üzrə vergi güzəştlərinin verilməsir. Dəyişikliyə əsasən aylıq əməkhaqqı 8000 manata qədər olan vətəndaşlar üçün 7 il müddətində gelir vergisi üzrə 100 faizlik güzəşt verilib, 8000-dən yuxarı olan məbləğdə muzdlu işlə əlaqədar gəlir əldə edən fiziki şəxslər üzrə isə gəlir vergisi 14 faiz həcmində müəyyənləşdirilib ki, bu da dövlətin sözügedən məsələdə çox böyük fiskal güzəştə getməsi deməkdir.

Rəhbərlik vergi qanunvericiliyinə tətbiq olunan digər dəyişikliklərin Cəmiyyətin ilkin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsirinin olmayacağıni hesab edir.

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası

Hazırkı ilkin maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 1 sayılı MHBS “Beynəlxalq Hesabat Standartlarının ilk dəfə tətbiq edilməsi” tələbi ilə dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) keçidin bir hissəsi olaraq hazırlanmışdır. Qeyd olunan ilkin maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot prinsipləri aşağıda göstərilir. Həmin prinsiplər, başqa cür göstərilmədiyi hallarda təqdim edilən bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir.

31 dekabr 2021-ci il tarixinədək bütün dövrlər və həmin tarixdə başa çatan il üzrə Cəmiyyət maliyyə hesabatlarını Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq hazırlanmışdır. Həmin tarixə qədərki dövrə Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən Mühasibat prinsipləri və maliyyə hesabatlarının prosedurları MHBS-ə əsasən qəbul olunmuş standartlardan fərqlənmiş və bu məlumatlar 1 sayılı MHBS-ə əsasən Ümumi Qəbul Olunmuş Mühasibat Uçotu Standartı olaraq 01 yanvar 2021-ci il tarixi üçün MHBS-lərin açılış balansı olaraq qəbul edilmişdir.

Cəmiyyətin 31 dekabr 2019-cu ildə bitən il üzrə ilk tam müqayisəli maliyyə hesabatını hazırlaması məqsədi daşıyan 31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə ilkin maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında rəhbərlik bütün mövcud MHBS ilə yanaşı artıq qüvvədə olan və ya 31 dekabr 2020-ci ilə kimi qəbul olunması nəzərdə tutulan standard şərhləri tətbiq etmişdir. Bu MHBS-lərə əsasən rəhbərlik Cəmiyyətin ilk tam maliyyə hesabatlarında tətbiq olunacaq uçot siyaseti haqqında mülahizə formalaşdırılmışdır. Buna baxmayaraq, 31 dekabr 2019-cu il tarixinə bitən il üzrə maliyyə hesabatları üçün effektiv olan və ya erkən tətbiqi tövsiyyə olunan MHBS-lərin dəyişəcəyi və ya yeni şərhlərin əlavə ediləcəyi də istisna edilmir. Müvafiq olaraq, həmin illik dövr üçün son uçot prinsipləri maliyyə hesabatlarının tam toplusu hazırlanın zaman müəyyən olunacaq və 31 dekabr 2019-cu il tarixinə bitən il üzrə maliyyə hesabatları ilə müqayisəli məlumatları təşkil etməzdən əvvəl 31 dekabr 2021-ci il tarixinə bitən il üzrə ilkin maliyyə hesabatlarına düzəlişlər tələb edilə bilər.

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmüş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri(davamı)

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası (davamı)

Bu, 9 sayılı MHBS "Maliyyə Alətləri" və 15 sayılı MHBS "Müştərilərlə bağlanmış Müqavilələr üzrə Gəlirlər"-in tətbiq olunduğu Cəmiyyətin illik maliyyə hesabatlarının ilk dəstidir. Mühüm mühasibat uçotu siyaseti üzrə edilən dəyişikliklər 3 sayılı Qeyddə təsvir edilmişdir

Fasiləsizlik prinsipi

İlkin maliyyə hesabatları Cəmiyyətin yaxın gələcəkdə fəaliyyətini normal şərtlər altında davam etdirəcəyi ehtimalı nəzərə alınaraq hazırlanmışdır.

Rəhbərlik hesab edir ki, Cəmiyyət yaxın gələcəkdə ləğv olunacağına, habelə fəaliyyətini dayandırmağa və ya Azərbaycan Respublikasının Qanunları və ya normativ aktları əsasında kreditorlara qarşı müdafiə axtarışına istək və ya ehtiyac olmadan fəaliyyətini davam etdirəcək.

Buna görə, aktivlər və öhdəliklər adı fəaliyyətin gedişində Cəmiyyətin aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olduğu fərziyyəsi ilə hesabatlarda eks etdirilmişdir. Bəzi fərdi maliyyə hesabatları standartları, Rəhbərlik tərəfindən Cəmiyyətin davamlılıq prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələbləri nəzərə alınmalıdır məsələləri və daimilik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir.

Davamlılıq prinsipi təxminlərin Rəhbərlik tərəfindən dəyərləndirilməsi zamanı naməlum olan gələcək hadisələr və ya şərtlər üzrə müəyyən fərziyyələrin edilməsi vacibdir.

Xarici valyuta köçürmələri

"AMEA YÜKSƏK TEKNOLOGİYALAR PARKI" MMC -nin funksional valyutası AZN-dir, çünkü Cəmiyyətin gəlirləri, xərcləri, alınmış mal-material ehtiyatları və öhdəliklərinin əhəmiyyətli hissəsinin qiymətləndirilməsi, çəkilməsi, ödənilməsi və ya digər yolla ölçülməsi AZN ilə həyata keçirilir.

Xarici valyuta ilə aparılmış əməliyyatlar ilkin olaraq əməliyyat tarixində qüvvədə olan müvafiq məzənnələri istifadə etməklə AZN ilə qeydə alınır.

Xarici valyuta ilə olan monetar aktivlər və öhdəliklər hesabat tarixində qüvvədə olan spot dərəcəsi ilə funksional valyutaya çevirilir.

Monetar aktivlərin funksional valyutada təkrar ölçülməsindən irəli gələn məzənnə gəliri və ya zərəri mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Xarici valyuta ilə ilkin maya dəyəri çərçivəsində ölçülən qeyri-monetar maddələr ilkin əməliyyatlar tarixinə məzənnədən istifadə etməklə çevirilir. Xarici valyuta ilə olan və ədalətli dəyərlə qiyətləndirilən qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərin təyin edildiyi tarixdə mövcud olan məzənnə ilə çevirilir. Ədalətli dəyərlə qiyətləndirilmiş qeyri-monetar maddələrin çevrilməsindən yaranan gəlir və ya zərər maddənin ədalətli dəyərində dəyişiklik üzrə gəlir və ya zərərdə tanınmasına uyğun olaraq uçota alınır (yəni gəlir və ya zərərin ədalətli dəyəri digər məcmu gəlirdə ("DMG") və ya mənfəət və ya zərərdə tanınmış maddələr üzrə çevrilmə fərqləri də, müvafiq olaraq, DMG-də və ya mənfəət və ya zərərdə tanınır)..

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Xarici valyuta köçürmələri (davamı)

AZN Azərbaycan Respublikasının ərazisindən kənarda sərbəst döñərlə valyuta deyil. Azərbaycan Respublikasının hüdudlarında rəsmi məzənnə gündəlik əsasla Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı (“Mərkəzi Bank”) tərəfindən müəyyən edilir. Xarici valyuta ilə əməliyyatlar əməliyyat tarixində rəsmi məzənnə ilə qeydə alınır.

Xarici valyuta ilə qalıqların çevrilməsi üçün istifadə olunmuş rəsmi məzənnə dərəcələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2021-ci il
1 ABŞ dolları / 1 AZN	1.7000
1 Avro / 1 AZN	1.962

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları

Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər ölçü tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan müntəzəm əməliyyat zamanı aktivin satılması üçün alınma bilən və ya öhdəliyi köçürmək üçün ödənilə bilən məbləğdir. Ədalətli dəyər ölçülərkən aktivin satılması və ya öhdəliyin köçürülməsi əməliyyatının aşağıdakı yerlərdə birində aparılması ehtimal edilir:

- Aktivin və ya öhdəliyin əsas bazarı; və ya
- Əsas bazar olmayanda, aktivin və ya öhdəliyin ən əlverişli bazarı.

Cəmiyyətin əsas və ya ən əlverişli bazara çıxışı olmalıdır. Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçıları aktivi və ya öhdəliyi qiymətləndirərkən istifadə etdiyi fərziyyələri istifadə etməklə ölçülənlədir və bu zaman ehtimal edilməlidir ki, bazar iştirakçıları öz hərəkətlərində ən yaxşı iqtisadi mənafelərini güdürlər. Qeyri-maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri ölçülərkən bazar iştirakçısının aktivi maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə etməklə və ya onu maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə edəcək digər bazar iştirakçısına satmaqla iqtisadi fayda əldə etmək qabiliyyəti nəzərə alınır.

Cəmiyyət mövcud şəraitdə münasib olan və ədalətli dəyəri ölçmək üçün kifayət qədər məlumatları olan, müvafiq bazar məlumatlarını maksimal istifadə edən və müşahidə edilməyən məlumatların istifadəsini minimuma endirən qiymətləndirmə üsullarını istifadə edir.

İlkin maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyəri ölçülən və ya təqdim edilən bütün aktivlər və öhdəliklər ədalətli dəyərin ölçüləşməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında ədalətli dəyər iyerarxiyasının daxilində aşağıda təsvir olunan kateqoriyalara bölünür::

- Səviyyə 1 – Oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün faal bazarlarda mövcud olan (təshih edilməmiş) bazar qiymətləri.
- Səviyyə 2 – Ədalətli dəyərin ölçüləşməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları birbaşa və ya dələyi ilə müşahidə edilən qiymətləndirmə üsulları.
- Səviyyə 3 – Ədalətli dəyərin ölçüləşməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları müşahidə edilməyən qiymətləndirmə üsulları.

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları (davamı)

İlkin maliyyə hesabatlarında dövri şəkildə tanınan aktivlər və öhdəliklər üçün Cəmiyyət hər hesabat dövrünün sonunda kateqoriyalara bölməni yenidən qiymətləndirərək iyerarxiyanın daxilində

Səviyyələr arasında köçürmələrin baş verib-vermədiyini müəyyən edir (ədalətli dəyərin ölçüləməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında).

İlkin dəyər alış tarixinə aktivi almaq üçün ödənilmiş pul vəsaitləri və ya pul vəsaitləri ekvivalentlərinin məbləğini və yaxud verilmiş digər resursların ədalətli dəyərini eks etdirir və əməliyyat xərclərini ehtiva edir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri əsas məbləğin qaytarılmasını çıxməqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər hansı silinməni çıxməqla maliyyə alətinin ilkin tanındığı məbləğdir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salılmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri ayrıca göstərilmir və ilkin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın müvafiq maddələrinin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz dərəcəsi metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində bölüşdürülməsi metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər xaric olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdırın dəqiq dərəcədir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması

Maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyi, ilk önce ədalətli dəyərdə, həmçinin əldə edilməsinə və buraxılmasına birbaşa aid olan mənfəət və ya zərər, əməliyyat xərcləri ilə ədalətli dəyərdə olmayan predmet üzrə ölçülür. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin tanınma zamanı yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda yaranan mənfəət və ya zərər qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya mövcud bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində alınıb satılması nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri (“standart şərtlərlə həyata keçirilən” alış və satışlar) Cəmiyyətin maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar müəssisənin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda tanınır.

Maliyyə alətlərinin təsnifikasi

1 yanvar 2021-ci il tarixindən, ilkin tanımada maliyyə aktivi amortizasiya dəyərində, digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərdə (“DMGƏD”) ölçülümlü dəyərdə və ya mənfəət və ya zərər hesabına ədalətli dəyərdə (“MZHƏD”) təsnif edilir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisinə cavab verdikdə və MZHƏD kimi müəyyən edilmədikdə, amortizasiya olunmuş dəyərində ölçülür:

Ilkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə alətlərinin təsnifatı (davamı)

- Müqavilə üzrə pul axınlarını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən (YƏMFÖ) ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisini ödədikdə və MZHƏD kimi müəyyən edilmədikdə, DMGƏD-də ölçülür:

- Həm müqavilə üzrə pul axınlarının toplanması və həm də maliyyə aktivlərinin satılması məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Ticarət üçün nəzərdə tutulmayan kapital qoyuluşunun ilkin tanınması zamanı Cəmiyyət ədalətli dəyərdəki sonrakı dəyişiklikləri digər məcmu gəlirdə (DMG) təqdim etməyi seçə bilər. Bu seçim hər bir kapital qoyuluşu üçün ayrıca edilir.

Bununla yanaşı, ilkin tanıma zamanı Cəmiyyət amortizasiya olunmuş dəyərində və ya DMGƏD-də ölçülən tələblərinə uyğun gələn maliyyə aktivini MZHƏD kimi təsnif edə bilər, o halda ki, bu, meydana çıxacaq uçot uyğunsuzluğunu aradan qaldırsın və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltsın.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi

Cəmiyyət maliyyə aktivinin saxlandığı biznes modelinin məqsədini qiymətləndirir, çünkü bu, biznesin idarə olunması və məlumatların rəhbərliyə təqdim edilməsi üsulunu daha düzgün əks etdirir. Bu zaman aşağıdakı məlumatlar nəzərə alınır:

- portfel üçün müəyyən edilmiş siyasetlər və məqsədlər, həmin siyasetlərin praktikada tətbiqi, o cümlədən rəhbərliyin strategiyasının müqavilə üzrə faiz gəlirlərinin əldə edilməsinə, xüsusi faiz dərəcəsi profilinin saxlanması, maliyyə aktivlərinin müddətinin həmin aktivləri maliyyələşdirən öhdəliklərin müddətinə uyğunlaşdırılmasına və ya aktivlərin satışı vasitəsilə pul axınlarının realizasiyasına fokuslanıb-fokuslanmaması;
- portfelin göstəriciləri necə qiymətləndirilir və Cəmiyyətin rəhbərliyinə necə çatdırılır;
- biznes modelinin (və həmin biznes modeli çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin) performansına təsir edən risklər və bu risklərin necə idarə olunması;
- biznesin menecerləri necə mükafatlandırılır – məsələn, mükafatlandırma idarə olunan aktivlərin ədalətli dəyərindən və ya toplanmış pul axınlarından asılıdır; və
- əvvəlki dövrlərdə satışların tezliyi, həcmi və müddəti, bu satışların səbəbləri və gələcək satış fəaliyyəti barədə gözləntilər. Bununla belə, satış fəaliyyəti barədə məlumat ayrıca deyil, maliyyə aktivlərinin idarə olunması üzrə Cəmiyyətin məqsədinə necə nail olunmasının və pul axınlarının necə realizasiya edilməsinin ümumi qiymətləndirilməsi çərçivəsində nəzərə alınır.

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər*(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)***Maliyyə alətlərinin yenidən təsnifi**

Maliyyə aktivləri Cəmiyyətin maliyyə aktivlərini idarə etmək üçün öz biznes modelini dəyişdirdikdən sonra dövr ərzində istisna olmaqla, maliyyə aktivləri ilkin tanınmalarından sonra yenidən təsnifləşdirilmir. Yenidən təsnifat perspektiv təsirə malikdir.

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)**Maliyyə alətlərinin dəyərsizləşməsi – GKZ üzrə kredit zərəri ehtiyatı**

Cəmiyyət AD və DMGƏD ilə ölçülmüş borc alətləri və kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanəti müqavilələri üzrə GKZ-u perspektiv əsasda ölçür. Cəmiyyət GKZ-u ölçür və hər hesabat dövrünə kredit zərəri üzrə ehtiyati tanır. GKZ ölçülməsi: (i) mümkün nəticələrin bir sıra qiymətləndirilməsi ilə təyin olunan qərəzsiz və ehtimallı məbləğini (ii) pul vəsaitlərinin müddət dəyərini və (iii) keçmiş hadisələr, gələcək şərtlər və gələcək şəraitin proqnozları barədə hər bir hesabat dövrünün sonunda qeyri-adekvat xərc və səy olmadan mövəud olan bütün məqbul və dəstəklənən məlumatları eks etdirir.

AD ilə ölçülmüş borc vəsaitləri GKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında göstərilir. Kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanətləri üçün, GKZ üzrə ayrı ehtiyat, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında öhdəlik olaraq tanınır. DMGƏD-də borc alətləri üçün GKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla amortizasiya dəyərindəki dəyişiklik, mənfəət və ya zərər və digər qalıq dəyərindəki dəyişiklik isə DMG-də gəlirlər DMGƏD borc alətləri üzrə zərərlər çıxılmaqla tanınır.

Dəyərsizləşmədə “Sadələşdirilmiş yanaşma”

9 sayılı MHBS müəssisələrə ticarət debitor borcları, müqavilə aktivləri və lizinq debitor borcları üçün sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq etməyə imkan verir. Sadələşdirilmiş yanaşma, müəssisələrə kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artımını müəyyənləşdirmədən bütün bu aktivlər üzrə ömürlük gözlənilən zərərləri tanımağa imkan verir. Müəyyən uçot siyasəti seçimlərinə tətbiq olunur:

- Ticarət debitor borcları və əhəmiyyətli bir maliyyələşdirmə komponenti olmayan müqavilə aktivləri üçün ömürlük gözlənilən zərər ehtiyatını tanımaq tələb olunur (yəni müəssisə həmişə sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq etməlidir).
- Digər ticarət debitor borcları, digər müqavilə aktivləri, əməliyyat lizinqi debitor borcları və maliyyə lizinqi debitor borcları üçün bu, hər bir aktiv növü üçün ayrıca tətbiq oluna bilən uçot siyasəti seçimidir (lakin müəyyən bir növün bütün aktivlərinə aiddir).

İlkin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda GKZ üzrə ehtiyatın təqdim edilməsi

GKZ üzrə zərər ehtiyatları ilkin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aşağıdakı kimi təqdim olunur:

- amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülen maliyyə aktivləri: aktivlərin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla;
- kredit öhdəlikləri və maliyyə təminatı müqavilələri: ümumiyyətlə, ehtiyat kimi;
- maliyyə aləti həm çıxarılmış, həm də istifadə edilməmiş komponentdən ibarət olduğu halda və Cəmiyyət, kredit öhdəliyi komponenti üzrə GKZ-ni çıxarılmış komponentdən ayrı olaraq müəyyən edə bilmədiyi halda: Cəmiyyət hər iki komponent üzrə birgə zərər ehtiyatı təqdim edir. Birleşdirilmiş məbləğ yerinə yetirilmiş komponentin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla təqdim edilir. Çıxarılmış komponentin ümumi məbləği üzrə zərər ehtiyatının hər hansı bir hissəsi ehtiyat kimi təqdim olunur; və
- DMGƏD-də ölçülen borc alətləri: aktivlərin qalıq məbləğinin onların ədalətli dəyəri olduğu üçün, heç bir zərər ehtiyatı maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınır. Bununla yanaşı, zərər ehtiyatı ədalətli dəyər ehtiyatının bir hissəsi kimi tanınır.

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Maliyyə aktivlərinin silinməsi

Cəmiyyət bütün praktiki bərpəetmə səylərini tükətdikdə və bərpə etmək üçün ağlabatan bir gözləntinin olmadığı qənaətinə gəldikdə, maliyyə aktivləri tamamilə və ya qismən silinir. Silinmələr tanınmanın dayandırılmasını eks etdirir. Cəmiyyət, müqaviləyə əsasən ödənilən məbləğləri bərpə etmək istədiyi halda, hələ də icra fəaliyyətinə məruz qalan maliyyə aktivlərini silə bilər; lakin bərpə üçün ağlabatan gözlənti yoxdur.

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Cəmiyyət maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürürək və ya saxlamadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Nəzarət qarşı tərəfin öz mülkiyyətində olan aktivi satış üzrə əlavə məhdudiyyətlər qoymadan əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq üçün praktiki imkana malik olmadığı hallarda saxlanılır.

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Nağd pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə ilkin ödəniş müddəti üç aydan çox olmayan bankdakı əmanətlər və digər qısamüddətli yüksək likvidli investisiyalar daxildir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə uçota alınır. Məhdud qalıqlar pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat üçün pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərindən silinir. Ödəniş tarixindən sonra ən azı on iki ay ərzində öhdəliyi yerinə yetirmək üçün dəyişdirilə və istifadə edilə bilməyən qalıqlar digər uzunmüddətli aktivlərə daxil edilir.

Mal-material ehtiyatları

Mal və material ehtiyatları, ən aşağı maya dəyəri və xalis satış dəyəri ilə ifadə edilir. Mal və material ehtiyatlarının qiyməti, ehtiyatların ilkin qiymətləndirilmə və satılma ardıcılığı üsulu ilə (IQSA) təyin edilir və birbaşa olaraq satınalma, hasilat, nəqliyyat və emal xərclərini əhatə edir. Mal və material ehtiyatlarının qalıq dəyəri, dəyərinin az olmasına asılı olaraq ya bu mal və material ehtiyatlarının maya dəyərinə əsasən, ya da xalis amortizasiya dəyərinə əsasən qiymətləndirilir. Xalis realizasiya dəyəri ehtiyatların dəyərindən aşağı olduğu təqdirdə, qalıq dəyər xalis satış qiymətinə qədər salınır və artıq məbləğ dərhal məcmu gəlirlər hesabatına daxil edilir.

Mənfəət vergisi

Mənfəət vergisi xərci hazırda ödənilməli və təxirə salınmış vergi xərclərinin vergisini göstərir.

Hal-hazırda ödəniləcək vergi, il üçün vergi tutulan gəlirə əsaslanır. Vergi tutulan gəlir məcmu mənfəət haqqında hesabatda göstərilən xalis mənfəətdən fərqlənir, çünkü digər illərdə vergi tutulan və ya tutulan gəlir və ya xərc maddələrini istisna edir və əlavə olaraq heç vaxt vergi tutulmayan və ya çıxılmayan maddələti də istisna edir. Cəmiyyətin cari vergi xərcləri hesabat dövrünün sonunda tətbiq edilmiş və ya qüvvəyə minən vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Təxirə salınmış vergi, maliyyə hesabatlarında aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri ilə vergi tutulan gəlirin hesablanmasında istifadə olunan müvafiq vergi bazası arasındaki fərqə görə ödənilməli və ya geri qaytarılacağı gözlənilən vergidir və balans öhdəliyi metodundan istifadə edilməklə uçota alınır. Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri ümumiyyətlə bütün vergi tutulan müvəqqəti fərqlər üçün tanınır və təxirə salınmış vergi aktivləri, tutulan müvəqqəti fərqlərin tətbiq oluna biləcəyi vergi tutulan mənfəətin əldə edilməsi ehtimalı olduğu dərəcədə tanınır. Vergi mənfəətinə və ya uçot mənfəətinə təsir etməyən bir əməliyyatda digər aktiv və öhdəliklərin qudvil və ya ilkin tanınması (müəssisə birləşməsindən başqa) nəticəsində müvəqqəti fərq yaranırsa, bu cür aktiv və öhdəliklər tanınır.

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Mənfəət vergisi(davamı)

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin balans dəyəri hər hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və aktivin tam və ya qismən geri qaytarılması üçün vergi tutulan mənfəətin kifayət olacağı ehtimalı azaldılır.

Təxirə salınmış vergi, öhdəliyin geri qaytarılması və ya aktivin xaric edilməsi müddəti ərzində tətbiq olunacağı gözlənilən vergi dərəcələri ilə hesablanır. Təxirə salınmış vergi birbaşa kapitala hesablanmış və ya hesablanmış maddələrlə əlaqəli olmadıqda, mənfəət və zərər hesabatında hesablanır və ya uçota alınır, bu halda təxirə salınmış vergi də kapitalda uçota alınır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və təxirə salınmış vergi öhdəlikləri, xərclər çıxılmaqla, MHBS-a uyğun olaraq maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks olunur, əgər:

- Cəmiyyətin cari mənfəət vergisi aktivlərini cari gəlir vergisi öhdəliklərinə qarşı çıxarmaq üçün qanuni qüvvəyə minmiş bir hüququ vardır; və
- Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və təxirə salınmış gəlir vergisi öhdəliyi eyni vergi orqanı tərəfindən eyni vergi tutulan qurumdan tutulan gəlir vergilərinə aiddir.

Mənfəət vergisi Azərbaycan Respublikasında şirkətlərdən 20% dərəcəsi ilə tutulur, vergi tutulur.

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəliyinin tanınması, bu öhdəlik üzrə ödənişlər yerinə yetirildikdə, öhdəlik ləğv edildikdə və ya müddəti başa çatdıqda dayandırılır.

Mövcud maliyyə öhdəliyi eyni borc verəndən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli şərtlərlə başqa maliyyə öhdəliyi ilə əvəz edildikdə və ya mövcud öhdəliyin şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirilildikdə, belə bir mübadilə və ya dəyişiklik ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir və müvafiq qalıq dəyərində olan fərq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Kreditor borcları

Kreditor borcları təchizatçılardan mal və ya xidmətlərin yerinə yetirilməsi əvəzində ödənilmiş öhdəliklərdir. Əgər ödəmə öhdəliyi bir il və ya daha az müddətdə ödənilməlidirsə, (yxud cəmi iş müddətindən artıq deyilsə) kreditor borcları cari öhdəliklər kimi təsnif olunur.

Kreditor borcları effektiv faiz dərəcəsi istifadə edilməklə amortizasiya olunmuş dəyər ilə təqdim edilir.

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Faiz hesablanan kreditlər və borclar öhdəlikləri

Bütün kreditlər və borclar əvvəlcə birbaşa əməliyyat xərcləri çıxılmaqla alınan əvəzin ədalətli dəyəri ilə tanınır. İlkin tanınmadan sonra faizli kreditlər və borclar effektiv faiz metodundan istifadə edərək amortizasiya dəyəri ilə ölçülür. Qazanclar və zərərlər öhdəliklərin tanınmaması, habelə amortizasiya prosesində ümumi mənfəət haqqında hesabatda qeyd olunur.

Ehtiyat

Ehtiyatlar Cəmiyyətin keçmiş hadisələr nəticəsində mövcud qanuni və ya konstruktiv öhdəliyi olduqda tanınır və öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi mənfəət ehtiva edən mənbələrin axınının tələb olunacağı və öhdəliyin etibarlı qiymətləndirilməsinin mümkün olacağı ehtimal olunur.

Ehtiyat kimi tanınan məbləğ hesabat dövrünün sonunda mövcud öhdəliyin öhdəliyi ilə əlaqəli risklər və qeyri-müəyyənliliklər nəzərə alınmaqla ödənilməsi üçün tələb olunan ən yaxşı qiymətləndirmədir.

Cari öhdəliyi ödəmək üçün hesablanmış pul vəsaitlərinin hərəkəti üçün ehtiyat hesablaşdırılmalıdır, onun balans dəyəri həmin pul vəsaitlərinin hərəkətinin cari dəyəridir (pulun zaman dəyərinin təsiri əhəmiyyətli olarsa). Ehtiyatın tənzimlənməsi üçün tələb olunan iqtisadi və ya digər hissənin üçüncü tərəf tərəfindən geri qaytarılacağı gözlənilidikdə, nəzərə alınacaq və alınacaq məbləğin etibarlı şəkildə ölçülə biləcəyinə əməli təminat olduqda debitor borcları aktiv kimi tanınır.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Maliyyə öhdəliklərinin tanınması yalnız və yalnız Cəmiyyətin öz ödəniş öhdəliyini yerinə yetirdikdə, belə öhdəlik ləğv olunduqda, yaxud müddəti başa çatdıqda dayandırılır. Mövcud maliyyə öhdəliyi tam başqa şərtlərlə eyni kreditorun təqdim etdiyi digər öhdəliklə əvəzlənərsə, yaxud mövcud öhdəliyə əhəmiyyətli düzəlişlər edilərsə, belə əvəzləmə və ya düzəliş ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir. Tanınması dayandırılmış maliyyə öhdəliyinin balans dəyəri ilə öhdəliklə üzrə ödənilmiş və ödəniləcək məbləğlər arasındaki fərq mənfəət və zərər uçotunda tanınır.

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabata daxil edilməsi tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququn, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya aktivi realizasiya edərkən müvafiq öhdəliyi də satmaq niyyətinin mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Belə əvəzləşdirmə hüququ (a) gələcək hadisələrdən asılı olmamalı və (b) aşağıdakı bütün hallarda hüquqi qüvvəyə malik olmalıdır (i) adı fəaliyyət gedişində (ii) defolt hali olduqda və (iii) ödəniş qabiliyyəti olmadıqda və ya müflisləşmə baş verdikdə.

Nizamnamə kapitalı

Nizamnamə kapitalının həcmindəki dəyişikliklərin təsdiqlənməsi illik ümumi yığıncağın qərarı ilə həyata keçirilir.

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Gəlir

15 №-li MHBS, müştərilərlə bağlanmış müqavilələr üzrə gəlirlərin uçotu üçün beş addımlıq bir model tətbiq edir. 15 №-li MHBS-a əsasən gəlir, malin və ya xidmətin müştəriyə təhvil verilməsi müqabilində Cəmiyyətin gözlədiyi nəzərə alınan məbləği eks etdirir.

15 №-li MHBS-a əsasən, müştərilərlə bağlanmış müqavilələrdən əldə olunan gəlir, Cəmiyyət vəd edilmiş məhsulu və ya xidməti müştəriyə ötürmək öhdəliyini yerinə yetirdikdə və ya olduqda tanınır. Alıcı məhsul və ya xidmətə nəzarəti əldə etdikdə bir məhsul və ya xidmət köçürüllür.

Nəzarət təhvili ya vaxtında, ya da müəyyən bir nöqtədə ötürüldükdə baş verir. Cəmiyyət ilk növbədə zamanla icra öhdəliklərini yerinə yetirir.

Digər gəlir və xərclər

Digər gəlir və xərclər hesablama metoduna əsasında tanınır.

Şərti öhdəliklər və aktivlər

Şərti öhdəliklər maliyyə hesabatlarında tanınmir. İqtisadi mənfəəti özündə cəmləşdirən mənbələrin xaric olma ehtimalı az olduqda, maliyyə hesabatlarına qeydlərdə açıqlanır.

Şərti aktivlər maliyyə hesabatlarında tanınmir, lakin iqtisadi mənfəətin daxilolma ehtimalı olduqda açıqlanır.

Xərclər

Xərclər funksiya ilə mənfəət və zərər və digər məcmu gəlir haqqında ilkin hesabatda təqdim olunur. Xərclərin xarakterinin təsnifatı Cəmiyyətin bölmə və törəmə şirkətlərinin əməliyyat funksiyalarına əsaslanır.

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri

İşçilərə verilən müavinətlər

Əmək haqqı Azərbaycan Respublikasının Sosial Müdafiə Fonduna qrantlar, ödənilən illik məzuniyyət və xəstəlik məzuniyyəti, bonuslar və qeyri-pul müavinətləri (məsələn, tibbi xidmətlər) işçilərin müvafiq xidmətlər göstərdikləri ildə hesablanır.

4. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr

MHBS-ə uyğun olaraq ilkin maliyyə hesabatlarının hazırlanması rəhbərlikdən hesabat dövründə aktivlərin, öhdəliklərin, gəlirlərin, xərclərin və şərti öhdəliklərin açıqlanmasına təsir edən mülahizələr, qiymətləndirmələr və fərziyyələr etməsini tələb edir.

Sahibkarlıq fəaliyyətinə xas olan qeyri-müəyyənliliklər nəticəsində MHBS-ə uyğun olaraq ilkin maliyyə hesabatlarında bir çox məqamlar dəqiq ölçülə bilməz, ancaq fərziyyə edilə bilər. Fərziyyələrə MHBS-ə uyğun olaraq ilkin maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı mövcud olan son məlumatlara əsaslanan mülahizələr daxildir. Bununla birləşdə, mövcud dəyişikliklər və gələcək hadisələr barədə fərziyyələr bazarın dəyişməsi və ya Cəmiyyətin nəzarətindən kənar vəziyyətlər səbəbindən dəyişə bilər. Belə dəyişikliklər baş verdikdə onlar fərziyyələrdə eks olunur.

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Ən əhəmiyyətli qiymətləndirmələr əmlak, tikili və avadanlıqların köhnəlmə müddəti, qeyri-maliyyə və maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri, köhnəlmış səhmlər üçün ehtiyat, vergi və qanuni şərtlər üçün ehtiyat və təxirə salınmış vergitutma ilə əlaqədardır. Faktiki nəticələr bu fərziyyələrdən fərqli ola bilər.

Mühakimə

Cəmiyyətin uçot siyasetini tətbiq edərkən rəhbərlik, MHBS-ə uyğun olaraq əvvəlcədən ilkin maliyyə hesabatlarında tanınan məbləğlərə ən əhəmiyyətli təsir göstərən qiymətləndirmələrə əlavə olaraq aşağıdakı mühakimələri etmişdir.

Fəaliyyətin fasılısızlığı

Rəhbərlik, Cəmiyyətin yaxın gələcəkdə işini davam etdirəcəyini güman edir. Bu qərarı qəbul edərkən rəhbərlik Cəmiyyətin cari niyyətlərini və maliyyə vəziyyətini nəzərə aldı. Rəhbərlik, Cəmiyyətin baş ofisindən davamlı dəstək almaqla birgə, yaxın gələcəkdə aktivlərin fasılısız fəaliyyətinin davam etdirə biləcəyinə inanır. Bu şərtlər Cəmiyyətin növbəti on iki ay ərzində davamlı olaraq davam edə biləcəyini göstərir.

Əməliyyatların həcmini və Cəmiyyətin debitor borclarını nəzərə alaraq, normal fəaliyyət dövründə aktivlərini reallaşdırma və öhdəliklərini yerinə yetirə biləcəkdir. Bu maliyyə hesabatla, aktivlərin və öhdəliklərin balans dəyərinə düzənləşləri, gəlirlər və xərclər barədə məlumatı və maliyyə vəziyyətinin təsnifatı haqqında hesabatı daxil etmir və belə düzənləşlər əhəmiyyətli ola bilər.

Əlaqəli tərəflərin əməliyyatlarının ilkin tanınması

Normal iş dövründə Cəmiyyət əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar həyata keçirir. 9 №-li MHBS maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərinə əsasən ilkin tanınmasını tələb edir. Əməliyyatların bazar və ya bazar olmayan faiz dərəcələri ilə qiymətləndirildiyi və bu cür əməliyyatlar üçün aktiv bazar olmadığı müəyyən edilərkən mühakimə tətbiq edilir. Qərar üçün əsas, əlaqəsi olmayan tərəflərlə oxşar əməliyyatlar üçün qiymət və effektiv faiz təhlilləridir.

4. Uçot siyasetinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr (davamı)

Əsas vəsaitlərin faydalı istifadə müddəti

Cəmiyyət nəqliyyat, qurğu və avadanlıq obyektlərinin qalan faydalı istifadə müddətini ən azı hər maliyyə ilinin sonunda qiymətləndirir. Gözlənilər əvvəlki hesablamalardan fərqli olarsa, dəyişikliklər 8 №-li "Mühasibat uçotu siyaseti, uçot qiymətləndirmələrində dəyişikliklər və səhvlər" adlı MHBS-ə uyğun olaraq mühəsibat qiymətləndirməsində dəyişiklik kimi uçota alınır. Bu qiymətləndirmələr nəqliyyat, qurğu və mühəsibat aktivlərin balans dəyərinin miqdarına, həmçinin də mənfəət və zərər avadanlıqların və qeyri-maddi aktivlərin balans dəyərinin miqdarına, həmçinin də mənfəət və zərər hesablarında tanınan köhnəlmə və amortizasiyaya əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə bilər.

Əsas vəsaitlərin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət hər hesabat tarixində aktivin dəyərdən düşə biləcəyinə dair hər hansı bir əlamətin olub olmadığını qiymətləndirir. Belə dəyərsizləşmə əlaməti varsa, Cəmiyyət aktivin bərpa edilə bilən dəyərini qiymətləndirir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri, aktivin və ya pul yaradan vahidinin ədalətli dəyərindən satış xərcləri çıxılmaqla olan dəyəri ilə istifadədəki dəyəri arasında ən yüksəyidir və aktiv digər aktivlərdən aktiv üçün müəyyən edilir. Aktivin balans dəyəri bərpa edilə bilən dəyərindən artıq olduqda, aktiv dəyərsizləşmiş hesab olunur və bərpa edilə bilən dəyərinə yazılır. Əmlak və avadanlıqların dəyərsizləşməsinin müəyyənləşdirilməsi dəyərsizləşmənin səbəbi, vaxtı və miqdarı daxil olan, lakin bununla məhdudlaşmayan qiymətləndirmələrin istifadəsini əhatə edir.

İllkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Dəyərsizləşmə, mövcud rəqabət şəraitindəki dəyişikliklər, sənayedəki artım gözləntiləri, kapital dəyərinin artması, gələcəkdə maliyyələşmə mövcudluğunun dəyişməsi, texnoloji köhnəlmə, xidmətin dayandırılması, cari əvəzətmə xərcləri və dəyərsizləşməni göstərən vəziyyətlərdə olan sair dəyişikliklər kimi bir çox amillərə əsaslanır. Pul vəsaitlərini yaradan vahidin bərpa edilə bilən məbləğinin müəyyənləşdirilməsi rəhbərliyin qiymətləndirmələrdən istifadəsini əhatə edir.

İstifadə dəyərini müəyyənləşdirmək üçün istifadə olunan metodlara, Cəmiyyətin pul vəsaitlərini yaradan vahidindən gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin qiymətləndirməsini və həmçinin həmin pul vəsaitlərinin hərəkəti hazırlı dəyərini hesablamaq üçün uyğun endirim dərəcasını seçməsini tələb edən diskont edilmiş pul axını əsaslı metodlar daxildir. Bu qiymətləndirmələr, o cümlədən istifadə olunan metodologiyalar ədalətli dəyərə və nəticədə nəqliyyat, qurğu və avadanlıqlara olan hər hansı dəyərsizləşmənin miqdarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə bilər. 31 dekabr 2018-ci il tarixində başa çatan il ərzində Cəmiyyət pul vəsaitlərini yaradan vahidin qiymətləndirilməsi əsasında əsas vəsaitlərin qiymətdəndüşmə zərərini tanımadı.

Ticarət və digər debitor borcların və digər aktivlərin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət, gözlənilən kredit zərəri modelini amortizasiya dəyəri ilə ölçülən maliyyə aktivlərinə tətbiq edir. Ticarət və digər debitor borclar üzrə gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatlar ömür boyu gözlənilən kredit zərərləri ilə bərabər məbləğdə qiymətləndirilir.

Qismən hərəkətsiz və yararsız mal materiallar üçün ehtiyat

Qismən hərəkətsiz və yararsız mal-materiallar üçün ehtiyatlar Cəmiyyətin mal-materillərinin qiymətləndirilməsinə əsasən hesablanır. Mal-materiallar zədələnərsə, yararsız olub satış qiyməti düşərsə, bu halda mal-materialların silgisi vacib olur. Mal-materillərin silinməsi, Cəmiyyət rəhbərliyi tərəfindən ilin sonuna olan mal-materialların yararsız hala düşməsi və faydalılığının qiymətləndirilməsi əsasında baş verir.

4. Uçot siyasetinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr (davamı)

Cari vergilər

Azərbaycanın vergi sistemi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərhlərə məruz qalır və dəyişikliklər tez-tez baş verir. Nəticədə vergi orqanları əməliyyatlara etiraz edə bilər və Cəmiyyət üçün əhəmiyyətli ola biləcək əlavə vergilər, cərimələr və faizlər ilə qiymətləndirilə bilər. Vergi və gömrük orqanları tərəfindən yoxlanış ilindən əvvəlki üç təqvim ili üzrə vergi öhdəlikləri ilə bağlı araşdırılmalar aparıla bilər. Müəyyən şərtlərdə təhlil daha uzun müddətləri əhatə edə bilər. 31 dekabr 2018-ci il tarixinə rəhbərlik müvafiq qanunvericiliyin şəhərinin məqsədə uyğun olduğunu və Cəmiyyətin vergi, valyuta və gömrük mövqelərinin davamlı olacağını düşünür.

5. Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhlərin tətbiqi

Cari ildə Cəmiyyət Beynəlxalq Mühəsibat Uçotu Standartları Şurası (bundan sonra MUBSS) və MUBSS-un Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhləri Komitəsi (bundan sonra BMHŞK) tərəfindən qəbul edilmiş, Cəmiyyətin fəaliyyəti üçün münasib olan və 31 dekabr 2021-ci il tarixində tamamlanan hesabat dövrlərinə şamil olunan bütün yeni və yenidən işlənmiş standartları və onlara dair şərhləri qəbul etmişdir. Bu yeni standart və şərhlərin qəbul edilməsi Cəmiyyət mühəsibat uçotu siyasetinə, yeni cari və ya əvvəlki illər üzrə hesabat verilən məbləğlərə əhəmiyyətli təsirlər göstərməmişdir.

İllkin maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün aşağıdakı standartlara edilmiş düzəlişlərin tətbiqi 01 yanvar 2021-ci il tarixindən başlayan maliyyə ili üçün icbaridir.

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

- 28 sayılı MUBS -a düzəliş (MHBS 2014-2016 dövrünə illik təkmilləşdirmələr, 2016-ci ilin dekabr ayında dərc edilmişdir.) - Düzəliş, 01 yanvar 2018-ci il tarixindən effektiv olmaqla (daha tez tətbiq olunmasına da icazə verilir) aydınlaşdırır ki, ortaq şirkət və ya yatırım fondu, sərməyə təşkilatı, pay fondundakı investisiyanın ədalətlə dəyərinin qazanc və zərər ölçüsünə əsasən ölçülüməsi ortaq şirkətdəki hər bir investisiya üçün mümkündür. Dəyişikliklərin Cəmiyyətin maliyyə hesabatları üzərində heç bir təsiri aşkar olunmamışdır.
- 40 sayılı İvestisiya Əmlaklarının Transferi MUBS-a düzəliş (2016-ci ilin Dekabr ayında dərc edilmişdir.) - Düzəliş, 01 yanvar 2018-ci il tarixindən effektiv olmaqla (daha tez tətbiq olunmasına da icazə verilir) aydınlaşdırır ki, İvestisiya əmlakına və ya əmlakından transfer (Tikilməkdə olanlar da daxildir) yalnız o zaman ola bilər ki, onların istifadə qaydasının dəyişdiyinə dair sübut olsun. Dəyişikliklərin Cəmiyyətin maliyyə hesabatları üzərində heç bir təsiri aşkar olunmamışdır.
- 2 sayılı MHBS Pay Alətləri əsasında Ödəmə Əməliyyatlarının Təsnifləşdirilməsi və Qiymətləndirilməsi standartına (2016-ci ilin iyun ayında dərc edilmişdir.)- 01 yanvar 2018-ci il (daha tez tətbiq olunmasına da icazə verilir) tarixinə və bu tarixdən sonrakı illik dövrlərə tətbiq olunacaq dəyişikliklər, pul vəsaitlərə həyata keçirilən pay alətləri əsasında olan ödənişlərin hesablanmasında hüquqi və qeyri-hüquqi verilmə şərtlərinin, ödəmə mənbəyindən vergi öhdəliklərinin, pay alətləri əsasında əməliyyatların təsnifatının nağd ödənişdən kapitala əsaslı ödənişlərə dəyişməsinin ödəmə səvdələşmələrinin uçotuna olan təsirini, dəyişikliklərin pay alətlərinə əsaslanan ödəmələrin şərtləri üzərindəki təsirini müəyyən edir. Dəyişikliklərin Cəmiyyətin maliyyə hesabatları üzərində heç bir təsiri aşkar olunmamışdır.

4 nömrəli MHBS-a edilmiş 9 sayılı MUBS-un Tətbiqi 4 sayılı Sığorta Müqavilələri adlı MHBS-in tətbiqinə düzəlişlər – 01 yanvar, 2018-ci ildən etibarən və ya həmin tarixdən başlayan illik dövrlərə tətbiq olunan düzəlişlər sığortaçıya 9 sayılı MHBS-in 17 sayılı MHBS-dan əvvəl tətbiq edilməsi zamanı yarana biləcək dəyişiklikləri gəlir və xərc hesabatı əvəzinə digər gəlirlər daxilində tanımışı seçimini verir.

5. Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhlərin tətbiqi (davamı)

- Bundan əlavə, fəaliyyətlərinin əhəmiyyətli hissəsi sığorta ilə bağlı olan şirkətlər müvəqqəti olaraq (2021-ci ilə qədər) 9 sayılı MHBS-in tətbiqindən azaddırlar və 39 sayılı MUBS-un tətbiqinə davam edə bilərlər. Cəmiyyət sığorta müqavilələri dərc etmədiyindən, adı çəkilən dəyişikliklərin Cəmiyyətin maliyyə hesabatları üzərində heç bir təsiri aşkar olunmamışdır.

Yeni şərhlər

- Şərhlər Komitəsi bu qənaətə gəlib ki, valyuta məzənnəsini müəyyənləşdirmək məqsədilə həyata keçirilən əməliyyatın tarixi, vaxtından əvvəl ödənilən qeyri-monetary aktivlər və ya təxirə salılmış vergi öhdəliklərinin ilkin tanınma tarixidir. Vaxtından əvvəl ödənilən çoxsaylı ödənişlər və ya daxilolmalar mövcud olarsa, əməliyyatın tarixi hər bir ödəniş və ya daxilolma üzrə təyin edilir. Şərh 01 yanvar 2018-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üzrə qüvvədədir. Şərin Cəmiyyətin maliyyə hesabatları üzərində heç bir təsiri aşkar olunmamışdır.
- 22 sayılı BMHŞK – Xarici Valyutada Olan Əməliyyatlar və Əvvəlcədən Ödənişlər barədə Şərh (2016-ci ilin Dekabr ayında dərc olunmuşdur) – 2018-ci ilin 01 yanvar tarixindən başlayan dövrlərə tətbiq edilməli olan şərhə əsasən (daha tez tətbiq olunmasına da icazə verilir), xarici valyutada əvvəlcədən alınmış və ya ödənilmiş məbləğ üçün kurs qeyri-maddi aktiv və ya öhdəliyin tanındığı tarixə olan kurs olaraq hesablanmalıdır. Şərin Cəmiyyətin maliyyə hesabatları üzərində heç bir təsiri aşkar olunmamışdır.

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

- 23 sayılı BMHŞK – Gəlir Vergisinin Tanınması Zamanı Qeyri-müəyyənlik (2017-ci ilin iyun ayında dərc edilmişdir) – 01 yanvar, 2021-ci il tarixindən başlayan dövrlərdə tətbiq edilməli olan şərh, 12 sayılı MUBSS-a uyğun olaraq gəlir vergisinin tanınması zamanı yaranan qeyri-müəyyənlikləri, xüsusən də (i) qeyri-müəyyən vergi uçotlarının ayrıca aparılması;
- (ii) vergi orqanlarının yoxlamaları üçün ilkin fərziyyələrin yaradılması; (iii) vergiyə tabe tutulan mənfəətin (xərcin) təyin olunması, vergi bazasının istifadə edilməmiş vergi itkilərinin, vergi kreditlərinin və vergi dərəcələrinin təyin olunması və (iv) fakt və şəraitlə bağlı dəyişikliklərin təsir sahələrində məsləhətlər verir. Şəhərin Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına əsaslı təsiri gözlənilmir.

Yeni standardlar

Cəmiyyət Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Şurası (MUBSS) tərəfindən dərc edilən və cari hesabat dövrü üçün icbari hesab olunan yeni və ya düzəliş edilmiş Mühəsibat Uçotu Standartları və Şəhərlərinin tətbiq etmişdir. İcbari olmayan Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları və Şəhərlərinin erkən tətbiqi nəzərdə tutulmamışdır.

Aşağıda qeyd edilən Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları və Şəhərləri Cəmiyyət üçün daha uyğun hesab edilir:

9 sayılı MHBS Maliyyə Alətləri

Cəmiyyət 9 sayılı MHBS -ni 01 yanvar 2021 -ci il tarixindən tətbiq edir. Söyügedən standart maliyyə aktivləri üçün yeni təsnifat və ölçmə modelləri təqdim etmişdir. Müqaviləli pul vəsaitlərinin yiğimi məqsədilə formalasdırılan biznes modeli daxilində saxlanılan və yalnız əsas və faiz məbləğlərindən ibarət olan maliyyə aktivləri amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülməlidir.

5. Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şəhərlərin tətbiqi (davamı)

9 sayılı MHBS Maliyyə Alətləri (davamı)

İnvestisiya borc müqavilələri pul vəsaitlərinin yiğimi, eləcə də aktivin ədalətli dəyərila satışının həyata keçirilməsi məqsədilə formalasdırılan biznes modeli daxilində saxlanılan və yalnız əsas və faiz məbləğlərindən ibarət olan maliyyə aktivi kimi ədalətli dəyərlə ölçüləlməlidir. Bütün digər maliyyə aktivləri, Cəmiyyət ilkin tanınma zamanı kapital alətlərindən yaranan gəlir və xəcləri (ticarət müqaviləsi olmayan və yaxud şərti halda müəssisə birləşməsində tanınan) digər məcmu gəlirdə tanımağı dəyişdirilməz olaraq seçmədiyi təqdirdə, mənfəət və ya zərər hesabatında ədalətli dəyərdə ölçülür.

Bu tələblərə baxmayaraq, maliyyə aktivi mühəsibat uyğunsuzluğunun təsirini azaltmaq və ya aradan qaldırmaq üçün dəyişdirilməz olaraq ədalətli dəyərlə mənfəət və ya zərər hesabatında tanıma bilər. Standart mənfəət və ya zərər hesabatında ədalətli dəyərlə təqdim olunan maliyyə öhdəlikləri üçün ədalətli dəyərdəki dəyişikliklərin Cəmiyyətin öz kredit riskinə aid olan hissəsini (Mühəsibat uçotunda uyğunsuzluq yaranmadığı təqdirdə) Digər Məcmu Gəlir Hesabatında tanımağı tələb edir.

15 sayılı MHBS "Müştərilərlə müqavilələrdən gəlirlər"

Cəmiyyət 15 sayılı MHBS-i 01 yanvar 2018-ci il tarixində etibarən tətbiq edir. Bu standart gəlirlərin tanınması üçün vahid bir model təqdim edir. Standartın əsas prinsipinə görə müəssisə mal və ya xidmətlərin təqdim edilməsi və yaxud ötürülməsi zamanı müəssisənin söyügedən mal və ya xidmətlər müqabilində təbə tutulduğu məbləğdə gəlirləri təqdim etməlidir.

Standart, əməliyyat dəyərinin təyin edilməsi prinsipiə əsaslanan ölçümə metodu ilə müqavilə əsaslı gəlir tanınması modelini təqdim edir. Bu standarta əsasən gəlirlərin tanınma siyasəti növbəti mühəsibat uçotu

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

qeydlərində ətraflı izah edilmişdir. Kredit riskləri gəlirə qarşı düzəliş şəklində deyil, xərc kimi ayrıca təqdim olunur.

Müştərilərlə olan müqavilələr müqavilənin icrası ilə müştərinin ödəməsi arasındaki əlaqələrdən asılı olaraq maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müqavilə öhdəliyi, müqavilə aktivləri və yaxud kreditor borclar kimi təqdim olunur. Müştərinin əldə olunması və müqavilənin yerinə yetirilməsi üçün çəkilən xərclər müəyyən meyarlara əsaslanaraq aktiv kimi kapitallaşdırıla və müqavilə müddətində amortizasiya edilə bilər.

Dərc olunmuş, lakin hazırda qəbul olunmamış standartlar və şərhələr

Dərc olunmuş, lakin tətbiqi hələ də icbari olmayan yeni və ya dəyişdirilmiş Mühəsibat Uçotu Standartlarının 31 dekabr 2018-ci il tarixində başa çatan illik hesabat dövrü üçün Cəmiyyət tərəfindən erkən tətbiqi həyata keçirilməmişdir. Yeni və ya dəyişdirilmiş Mühəsibat Uçotu Standartlarının və şərhələrinin Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına daha çox ehtimal olunan təsirinin qiymətləndirməsi aşağıda qeyd olunmuşdur.

16 sayılı MHBS "Lizinqlər"

Standart illik hesabat dövrləri üçün 01 yanvar 2019-cu il tarixindən etibarən qüvvəyə ministər. Standart 17 sayılı MUBS "Lizinqlər" standartını əvəz edir və icarəçi üçün əməliyyat lizininqi və maliyyə lizinqlərinin təsnifatının aradan qaldırılmasını nəzərdə tutur. İstisna hallar nəzərə alınmaqla, istifadə hüququ aktivləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda kapitallaşdırılır və gələcəkdə mütləq şəkildə ödənilməsi nəzərdə tutulan məbləğlərin indiki dəyəri ilə hesablanır. İstisnalar 12 ay və ya daha az müddət üçün nəzərdə tutulan, eləcə də daha aşağı dəyərdə olan aktivlərin (şəxsi istifadə üçün nəzərdə tutulan kompüter və kiçik mebellər) lizinqlərini əhatə edərək mühəsibat uçotu siyasetinin seçimi kimi müəssisəyə "istifadə hüququ aktivləri" yaratmaqla və ya birbaşa xərcə silməklə tanınmaya icazə verir. Kapitallaşdırılmış lizinqlə uyğun ilkin lizing ödənişləri, lizing üzrə alınmış avanslar, başlanğıc və birbaşa xərclər və istənilən bərpa, təxirə salınma və ya sükülmə xərcləri öhdəlik kimi tanınacaqdır.

5. Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhələrin tətbiqi (davamı)

Dərc olunmuş, lakin hazırda qəbul olunmamış standartlar və şərhələr (davamı)

16 sayılı MHBS "Lizinqlər" (davamı)

Düzxətli icarə lizininqi xərcləri icarə olunan aktivdə köhnəlmə xərcləri (əməliyyat xərcləri daxil olmaqla) və lizing öhdəliyində tanınan faiz xərcləri (maliyyə xərcləri ilə birləşdirilən) ilə əvəz ediləcək.Lizinqlərin ilkin mərhələlərində 16 sayılı MHBS altında lizinqlə əlaqəli xərclər 17 sayılı MUBS altında tanınan lizing xərcləri ilə müqayisədə daha çox olacaqdır.

Bununla yanaşı, EBITDA (Faiz, Vergi, Köhnəlmə və Amortizasiyadan öncəki gəlir) nəticələri təkmilləşərək əməliyyat xərclərini faiz xərcləri və 16 sayılı MUBS altında mənfəət və zərərdəki köhnəlmə xərcləri ilə əvəz edəcəkdir.

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabata əsasən lizing ödənişləri əsas (maliyyə əməliyyatları) və faiz məbləğləri (həm əməliyyat həm də maliyyə əməliyyatları) olmaqla iki qrupda təsnifləndiriləcəkdir. İcarədarlar üçün bu standart uçot qaydalarına dair əsaslı dəyişiklik təqdim etmir. Cəmiyyət bu standartı 01 yanvar 2021-ci il tarixindən etibarən tətbiq edəcək, lakin onun tətbiq edilməsinin maliyyə hesabatlarına təsiri hal-hazırda Cəmiyyət tərəfindən qiymətləndirilməmişdir.

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər*(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)***6. Mal-material ehtiyatları**

Mal-material ehtiyatları siyahısı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Mal material ehtiyatları	694,065	694,116
Cəmi mal-material ehtiyatları	694,065	694,116

7. Ticarət və digər debitor borcları

Ticarət və digər debitor borclarının siyahısı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2021-cu il	31 dekabr 2020-ci il
Ticarət və debitor borcları	103,826	77,643
Cəmi ticarət və digər debitor borcları	103,826	77,643

8. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Bank hesablarında olan pul vəsaitləri	517,262	20,755
Cəmi pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	517,262	20,755

9. Digər cari aktivlər

Digər cari aktivlərin siyahısı aşağıdakı kimidir

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Digər cari aktivlər	424,051	541,564
Cəmi digər cari aktivlər	424,051	541,564

10. Ticarət və kreditor borcları

Ticarət və kreditor borclarının siyahısı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Ticarət və kreditor borcları	793,095	299,362
Cəmi ticarət və kreditor borcları	793,095	299,362

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər*(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)***11. Gəlirlər**

Gəlirlərin siyahısı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2021-ci il
Malların təqdim edilməsindən gəlir	706,963
Cəmi gəlirlər	706,963

12. Əsas vəsaitlər

Əsas vəsaitlərin siyahısı aşağıdakı kimidir

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Əsas vəsaitlər	766,948	677,144
Cəmi əsas vəsaitlər	766,948	677,144

13. Ümumi və inzibati xərclər

İnzibati xərclərin siyahısı aşağıdakı kimidir

	31 dekabr 2021-ci il
Bank xidmətləri üzrə xərclər	(2,970)
Əmək haqqı	(285,571)
Sosial siğorta haqqları	(63,591)
Enerji xərcləri	(70,715)
Qaz xərcləri	(93,768)
Yanacaq x	(9,760)
Su Kanalizasiya	(12,236)
Rabitə xərcləri	(3,952)
Muhafizə	(24,288)
Reklam	(4,512)
Bilavasitə xərxlər	(15,147)
Amortizasiya	(41,471)
Sair xərclər	(31,716)
Cəmi inzibati xərclər	(659,697)

14. Əlaqəli tərəflər ilə əməliyyatlar

Əlaqəli tərəflər 24 №-li “Əlaqəli tərəflərin açıqlamaları” adlı MHBS-də müəyyən edilmişdir. Bir tərəfin digər tərəfə nəzarət etmək qabiliyyətinə malik olduğu, ümumi nəzarət altında olduğu və ya əhəmiyyətli təsir göstərə biləcəyi və ya maliyyə və əməliyyat qərarları qəbul edərkən qarşı tərəfi birlikdə idarə etməsi halında, bir qayda olaraq, tərəflər əlaqəli sayılır. Hər mümkün əlaqəli tərəfi nəzərdən keçirərkən münasibətlərin mahiyyəti nəzərə alınır, nəinki onların hüquqi forması.

İllkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Müəssisə, əlaqəli tərəflərlə aparılan əməliyyatlar və ödənilməmiş qalıqlar, o cümlədən öhdəliklər ilə bağlı 24 sayılı MUBS-un 18-ci bəndində açıqlama tələblərindən aşağıdakı hallarda azad edilmişdir:

- Nəzarəti və ya müştərək nəzarəti və ya hesabatlı bir təşkilat üzərində əhəmiyyətli təsiri olan hökumət; həmçinin
 - Eyni hökumətin nəzarəti və ya birgə nəzarəti və ya həm hesabatlı, həm də digər təşkilata əhəmiyyətli təsiri olduğu üçün əlaqəli tərəf olan digər bir təşkilat.

15. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi

Kredit riski və kredit risklərinin konsentrasiyası

Kredit riski qarşı tərəfin müqavilə üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi təqdirdə Cəmiyyətə dəyə biləcək potensial maliyyə zərəridir.

Cəmiyyətin kredit riskinə məruz qalan maliyyə alətləri ilk növbədə pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ticarət və digər debitor borclarıdır.

15. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Cəmiyyətin məruz qaldığı kredit riskinin maksimum dərəcəsi maliyyə aktivlərinin balans dəyəri üzrə əks etdirilir və aşağıdakı cədvəldə aktivlərin kateqoriyalarına görə təsnifləşdirilir:

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Pul vəsaiti və pul vəsaitinin ekvivalentləri	517,262	20,755
Ticarət və digər debitor borcları	103,826	77,643
Cəmi maksimal kredit riski	621,088	98,400

Cəmiyyət pul vəsaitlərini Azərbaycan Respublikasında tanınmış maliyyə təşkilatlarında saxlayır. Cəmiyyət hesablarını saxladığı bankların statusuna daim nəzarət edir. Cəmiyyət özəl sektorda fəaliyyət göstərən müştərilər və əlaqəli olmayan digər üçüncü şəxslər ticarət balansından yaranan kredit riskini onların ödəmə qabiliyyətini daimi nəzarət altında saxlamaqla azaldır. Dəyərsizləşmə üzrə tələb iri müştərilər üçün hər hesabat tarixində fərdi əsasla təhlil edilir. Əlavə olaraq, bir çox xırda debitor borcları oxşar qruplara qruplaşdırılıb məcmu şəkildə dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirilir. Hesablama faktiki hesablanmış illkin məlumatlara əsaslanır. Hesabat tarixində kredit riskinə məruz qalmanın maksimal dərəcəsi maliyyə aktivlərinin hər sinfinin balans dəyəridir. Cəmiyyət təminat kimi girov saxlamır

Cəmiyyətin rəhbərliyi hesab edir ki, gələcəkdə qaytarılması gözlənilməyən bütün debitor borcları üçün illkin hazırkı maliyyə hesabatlarında dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatlar hesablandığına görə Cəmiyyət mövcud debitorlarla bağlı yüksək kredit riskinə məruz qalmır.

Maliyyə riski amilləri

Fəaliyyətin adı gedişində Cəmiyyət alınan və satılan malların dəyişkən qiymətləri, digər xammalların qiymətləri, valyuta məzənnələri və faiz dərəcələri nəticəsində yaranan bazar riskləri ilə üzləşir. Qiymətlərdəki dəyişikliklərdən asılı olaraq bazar qiymətlərindəki bu cür dəyişikliklər Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinin dəyişməsinə səbəb ola bilər. Cəmiyyətin ümumi risk idarəetmə programı maliyyə bazarlarının qeyri-müəyyənliliklərini əhatə edir və Cəmiyyətin maliyyə fəaliyyətinə potensial mənfi təsiri azaltmayı nəzərdə tutur. Maliyyə nəticələrinə təsir edə bilən müxtəlif risklərin səmərəli şəkildə idarə edilməsi üçün

İllkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Cəmiyyətin əsas strategiyası güclü maliyyə mövqeyinin qorunub saxlanmasından ibarətdir. Maliyyə riskinin vacib komponentləri likvidlik riski, xarici valyuta riski, faiz dərəcəsi riski və kredit riskidir.

Valyuta riski

Cəmiyyət fəaliyyətin adı gedişində müxtəlif xarici valyutalar üzrə məzənnə riskinə məruz qalır. Xarici valyuta üzrə məzənnə riskləri əsasən gələcək kommertsiya əməliyyatlarından, aktiv və öhdəliklər funksional valyutadan fərqli valyutada ifadə edildikdə, uçota alınmış aktiv və öhdəliklərdən yaranır.

Valyuta riski valyuta məzənnələrinin dəyişməsi səbəbindən maliyyə alətinin dəyərinin dəyişməsi riski kimi müəyyən edilir. Aşağıdakı cədvəldə əsas menecerlər tərəfindən təhlil olunmuş hesabatlara əsasən valyuta riskləri əks olunur.

15. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Valyuta riski(davamı)

Cəmiyyətin xarici valyuta məzənnə dəyişikliyi riskinə məruz qalma vəziyyəti 31 dekabr 2021-ci il tarixinə aşağıda göstərilmişdir:

	AZN	ABŞ dolları	Euro	Digər	31 dekabr 2021-ci il
Maliyyə aktivləri					
Ticarət və digər debitor borcları	103,826	-	-	-	103,826
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	517,262	-	-	-	517,262
Cəmi maliyyə aktivləri	621,088	-	-	-	621,088
Maliyyə öhdəlikləri					
Ticarət və digər keditor borcları	(793,095)	-	-	-	(793,095)
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(793,095))	-	-	-	(793,095)
Açıq balans vəziyyəti	(172,007)	-	-	-	(172,007)

15. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Likvidlik riski

Likvidlik riski, Cəmiyyətin ödəmə müddətində maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirə bilməyəcəyi riskidir. Cəmiyyətin likvidliyin idarə edilməsinə dair yanaşması, qəbul olunmayan itkilərə yol vermədən və ya Cəmiyyətin nüfuzuna zərər vurmadan, risklərdən asılı olaraq həmişə öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər likvidliyə malik olmasına təmin etməkdir.

Cəmiyyət, proqnoz və faktiki pul vəsaitlərinin hərəkətini davamlı şəkildə izləməklə və maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ödəmə profillərini uyğunlaşdırmaqla adekvat pul vəsaitləri və borc öhdəliklərini saxlayaraq likvidlik riskini idarə edir.

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Cəmiyyət, hər ay Cəmiyyətin gözlənilən əməliyyat xərclərini, maliyyə öhdəlikləri və investisiya fəaliyyətlərini maliyyələşdirmək üçün tələb olunan pula malik olduğunu təsdiqləyən maliyyə planı hazırlayırlar. Cəmiyyət, ticarət kreditor öhdəlikləri ilə bağlı standart ödəniş dövrlərini hazırlayır və tədarüküllərə və podratçılara olan ödənişlərin vaxtında həyata keçirilməsinə nəzarət edir.

Aşağıdakı cədvəllərdə faiz ödənişləri də daxil olmaqla müqavilə üzrə diskont edilməmiş ödənişlər əsasında Cəmiyyətin maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ödəmə müddəti əks olunur.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə ödəmə müddətlərinə görə təhlil aşağıda göstərilir:

	1 aya qədər	1 aydan 3 aya dək	3 aydan 1 ilə dək	1 ildən 5 ilə dək	5 ildən artıq	Cəmi
Maliyyə aktivləri						
Ticarət və digər debitor borcları	103,826	-	-	-	-	103,826
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	517,262	-	-	-	-	517,262
Cəmi maliyyə aktivləri	621,088	-	-	-	-	621,088
Maliyyə öhdəlikləri						
Ticarət və digər kreditor borcları	(793,095)	-	-	-	-	(793,095)
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(793,095)	-	-	-	-	(793,095)
Likvidlik aralığı	(172,007)	-	-	-	-	(172,007)
Yığılmış likvidlik aralığı	(172,007)	-	(172,007)	-	-	(172,007)

15. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)**Likvidlik riski(davamı)****Coğrafi risk konsentrasiyaları**

Aktivlər, öhdəliklər və borc öhdəlikləri qarşı tərəfin yerləşdiyi ölkəyə əsaslanır. Azərbaycan Respublikasında yerləşən tərəfdəşlərin şirkətləri ilə həqiqətən üstün olan qalıqlar "Azərbaycan Respublikası" sütununa daxil edilmişdir. Nağd pul, qiymətli metallar və binalar və avadanlıqlar fiziki olduqları ölkədən asılı olaraq ayrılib.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin coğrafi cəmlənməsi aşağıda göstərilmişdir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏIT ölkələri	İƏIT ölkələrindən başqa digər ölkələr	31 dekabr 2021 Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Ticarət və digər debitor borcları	103,826	-	-	103,826
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	517,262	-	-	517,262
Cəmi maliyyə aktivləri	621,088	-	-	621,088
Maliyyə öhdəlikləri				
Ticarət və digər kreditor borcları	(793,095)	-	-	(793,095)
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(793,095)	-	-	(793,095)

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

XALIS MÖVQE	(172,007)	-	-	(172,007)
--------------------	------------------	---	---	------------------

15. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)**Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri**

Maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri məcburi satış və ya ləğvetmə halları istisna olmaqla maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyatda alətin dəyişdirilə biləcəyi məbləğə daxil edilir. Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri, mövcud bazar məlumatları və müvafiq qiymətləndirmə metodologiyasından istifadə etməklə Cəmiyyət tərəfindən müəyyən edilmişdir. Bununla yanaşı, bazar məlumatlarını şərh etmək üçün təxmin edilən ədalətli dəyəri müəyyən etmək üçün mühakimə tələb olunur. Rəhbərlik maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini ölçmək üçün mövcud bazar məlumatlarından istifadə edib.

Aşağıda ilkin maliyyə hesabatlarında əks olunan Cəmiyyətin maliyyə alətlərinin balans dəyəri və ədalətli dəyəri sinifləri ilə müqayisə edilir.

31 dekabr 2021	Qalıq dəyəri	Ədalətli dəyər
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	517,262	517,262
Ticarət və digər debitor borcları	103,826	103,826
Ticarət və digər kreditor borclar	(793,095)	(793,095)

Aşağıdakı cədvəldə ədalətli dəyərlərə ölçülməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərləri və ədalətli dəyər iyerarxiyasındaki səviyyələrinə görə təhlil edilir, buna görə hər ədalətli dəyərin ölçülməsi aşağıda təsnif edilir:

Maliyyə alətlərinin təsnifatı	Qiymətləndirmə tarixi	Ədalətli dəyərin ölçülməsi				Cəmi
		Aktiv bazarlarda təklif olunan qiymətlər (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli dərəcədə müşahidə edilən (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli dərəcədə müşahidə edilməyən (Səviyyə 3)		
Ticarət və digər debitor borcları	Amortizasiya olunmuş maya dəyər 2021-ci il	31 dekabr 2021-ci il	103,826	-	103,826	
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	Amortizasiya olunmuş maya dəyər	31 dekabr 2021-ci il	517,262	-	517,262	

Ədalətli dəyəri açıqlanan aktivlər

Ticarət və digər debitor borcları	Amortizasiya olunmuş maya dəyər 2021-ci il	31 dekabr 2021-ci il	103,826	-	103,826
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	Amortizasiya olunmuş maya dəyər	31 dekabr 2021-ci il	517,262	-	517,262

Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər

Ticarət və digər kreditor borclar	Amortizasiya olunmuş maya dəyər 2021-cu il	31 dekabr 2021-cu il	793,095	-	793,095
-----------------------------------	--	----------------------	---------	---	---------

İlkin maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

MHBS-in İlk Dəfə Tətbiq Edilməsi

Hazırkı İlkin Xüsusi Məqsədli Maliyyə Hesabatları Cəmiyyətin MHBS-ə uyğun hazırlanmış ilk illik İlkin Xüsusi Məqsədli Maliyyə Hesabatıdır. Cəmiyyətin MHBS-ə keçid tarixi 01 yanvar 2018-ci il hesab edilir. Bəzi istisna hallarına görə MHBS, 31 dekabr 2018-ci il tarixində tamamlanan il üzrə qüvvədə olan standartların və şəhrlərin retrospektiv tətbiqini tələb edir. Bu versiya 01 yanvar 2018-ci il tarixində MHBS-ə uyğun açılış balansı hazırlanıqdır və ilk dəfə MHBS-ə uyğun İlkin Xüsusi Məqsədli Maliyyə Hesabatlarının hazırlandığı tarixdən sonrakı dövr ərzində tətbiq edilmişdir. Hazırkı İlkin Xüsusi Məqsədli Maliyyə Hesabatlarının hazırlanması zamanı Cəmiyyət məcburi istisnalar tətbiq etmişdir:

- a) **Hedcinq mühasibatlığının istisnası.** Cəmiyyət Hedcinq mühasibatlığı tətbiq etmir.
- b) **Taxminlərin istisnası.** MHBS-ə əsasən 01 yanvar 2021 və 31 dekabr 2021-ci il tarixlərinə fərziyyələr həmin tarixə, bu cür fərziyyələrin öncəki ümumi qəbul olunmuş mühasibat uçotu prinsiplərinə əsasən edilməsini tələb edən ümumi qəbul olunmuş mühasibat uçotu prinsiplərinə əsaslanan fərziyyələrin davamıdır.
- c) Bu qeydlər Cəmiyyət tərəfindən 01 yanvar 2021-ci il tarixinə Azərbaycan Respublikasının Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına (MMUS) əsasən hazırlanmış İlkin Xüsusi Məqsədli Maliyyə Vəziyyəti haqqında Hesabatına və 31 dekabr 2021-ci il tarixinə hazırlanmış İlkin Xüsusi Məqsədli Maliyyə Hesabatlarına edilmiş əhəmiyyətli düzəlişləri izah edir.

16. Hesabat dövründən sonrakı hadisələr

Hesabat dövründən sonra açıqlanma üçün heç bir vacib əməliyyat qeydə alınmamışdır.